

Regeringsuppdrag – förslag till reviderade examenskrav inom yrkeshögskolan

Återrapportering | 2022

Myndigheten för yrkeshögskolan
Diarienummer: MYH 2021/6251
ISBN: 978-91-89163-36-2
Omslagsbild: Scandinav
Västerås 2022-02-22

Sammanfattning

Regeringen bedömer att det finns anledning att revidera examenskraven i yrkeshögskolan så att de blir mer ändamålsenliga och har uppdragit åt Myndigheten för yrkeshögskolan att lämna nödvändiga författningsförslag. De föreslagna kraven ska ta hänsyn till yrkeshögskolans karaktär och särart, utgå från de kunskaper, färdigheter och kompetenser som anges i förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande samt vara gemensamma för alla utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen respektive en kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

Myndigheten föreslår
att examensordningen och examensbeskrivningen införs i en särskild bilaga till förordningen,
att examensbeskrivningen ges en tydligare riktning av tillämpad kunskap som ligger till grund för färdigheter och kompetenser inom ett yrkesområde,
att LIA införs för utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen, samt
att myndigheten för yrkeshögskolan får pröva om det föreligger särskilda skäl att en examen får avläggas utan att utbildningen omfattar lärande i arbete på en arbetsplats.

Innehållsförteckning

1	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan	5
2	Inledning	11
2.1	Uppdraget	11
2.2	Avgränsning	11
2.3	Metod och genomförande	11
2.4	Samråd	11
3	Bakgrund.....	11
4	Yrkeshögskolan.....	13
4.1	Yrkeshögskolans särart och karaktär	13
4.2	Arbetslivets medverkan.....	13
4.3	Yrkeshögskolans avgränsning mot högskolan	13
4.4	Yrkeshögskolans bredd.....	14
5	Examina inom yrkeshögskolan.....	14
5.1	Läranderesultat i yrkeshögskolans examina	14
5.2	Lärande i arbete, LIA.....	17
5.3	Tillgodoräknande – rörlighet mellan yrkeshögskolan och högskolan	19
6	Examensordning och examensbeskrivning	19
6.1	Examensordning	19
6.2	Examensbeskrivning	19
7	Övergångsbestämmelser	21
8	Konsekvensutredning.....	21
8.1	Problem- och målformulering	21
8.2	Branschbeskrivning.....	22
8.3	Nollalternativet	23
8.4	Alternativa lösningar.....	23
8.5	Beskrivning av förslaget.....	24
9	Författningskommentar	25

1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan

dels att 2 kap. 14 § ska upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 5 § införs en ny punkt och att punkt 6 ska ha följande lydelse,
dels att 2 kap. 7 § 5 ska ha följande lydelse,
dels att 2 kap. 13 § ska ha följande lydelse,
dels att 2 kap. 14a § ska ha följande lydelse,
dels att det införs en ny bilaga till förordningen och att bilaga 1 ska ha följande lydelse,
dels att det införs övergångsbestämmelser och att övergångsbestämmelserna ska ha följande lydelse.

Förordningen om ändring i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

1 kap.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
5 § Beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan ska innehålla uppgifter om 1. den tid beslutet avser, 2. högsta antal årsplatser, 3. utbildningens lokalisering, 4. huruvida studerandeavgifter får tas ut, och 5. om en kurs inom utbildningen får bedrivas som sådan kurs som avses i 2 kap. 6 §. Till beslutet ska en utbildningsplan för utbildningen enligt 2 kap. 7 § denna förordning eller 6 § förordningen (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan bifogas.	5 § Beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan ska innehålla <i>följande</i> uppgifter 1. den tid beslutet avser, 2. högsta antal årsplatser, 3. utbildningens lokalisering, 4. <i>om</i> studerandeavgifter får tas ut, 5. om en kurs inom utbildningen får bedrivas som sådan kurs som avses i 2 kap. 6 §, <i>och</i> 6. <i>om en utbildning som leder till en examen enligt 2 kap. 13 § inte ska omfattas av lärande i arbete på en arbetsplats.</i> Till beslutet ska en utbildningsplan för utbildningen enligt 2 kap. 7 § denna förordning eller 6 § förordningen (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan bifogas.

2 kap.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
7 § För varje utbildning ska det finnas en utbildningsplan. Av planen ska följande framgå: 1. den ansvariga utbildningsanordnaren och, i förekommande fall, övriga utbildningsanordnare, 2. utbildningens mål och inriktning samt den eller de kurser som ingår i	7 § För varje utbildning ska det finnas en utbildningsplan. Av planen ska följande framgå: 1. den ansvariga utbildningsanordnaren och, i förekommande fall, övriga utbildningsanordnare, 2. utbildningens mål och inriktning samt den eller de kurser som ingår i

utbildningen, 3. om undervisningen helt eller delvis bedrivs på engelska, 4. utbildningens omfattning, huvudsakliga uppläggning och organisation, 5. omfattningen av lärande i arbete på en arbetsplats om sådant lärande ingår i utbildningen, 6. antalet timmar lärar- eller handledarledd verksamhet som utbildningen omfattar, 7. de krav på särskilda förkunskaper som ställs upp enligt 3 kap. 3 §, 8. de grunder som ska användas vid urval bland behöriga sökande till utbildningen, 9. de särskilda mål och krav som ska gälla för en examen om utbildningen kan få avslutas med en sådan, och 10. hur utbildningen ska kvalitetssäkras. Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela föreskrifter om utbildningsplanen.	utbildningen, 3. om undervisningen helt eller delvis bedrivs på engelska, 4. utbildningens omfattning, huvudsakliga uppläggning och organisation, 5. omfattningen av lärande i arbete på en arbetsplats, <i>i de fall utbildningen leder till en examen enligt 2 kap. 13 §, behöver omfattningen endast anges om den överstiger en fjärdedel,</i> 6. antalet timmar lärar- eller handledarledd verksamhet som utbildningen omfattar, 7. de krav på särskilda förkunskaper som ställs upp enligt 3 kap. 3 §, 8. de grunder som ska användas vid urval bland behöriga sökande till utbildningen, 9. de särskilda mål och krav som ska gälla för en examen om utbildningen kan få avslutas med en sådan, och 10. hur utbildningen ska kvalitetssäkras. Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela föreskrifter om utbildningsplanen.
---	---

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
13 § En utbildning får avslutas med en yrkeshögskoleexamen, om 1. den studerande har fullgjort vad som krävs för att få lägst betyget Godkänt på alla kurser som ingår i utbildningen, 2. den studerande uppfyller följande krav på kunskaper: specialiserade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, kunskaper om och överblick över områden gränsande till det egna arbets- eller studieområdet, samt kunskaper om arbetsprocesser och kvalitetskriterier inom ett arbets- eller studieområde, 3. den studerande uppfyller följande krav på färdigheter: kan planera, utföra samt identifiera resurser för att utföra specialiserade arbetsuppgifter, kan lösa sammansatta problem inom ett arbets- eller studieområde, samt kommunicera åtaganden och lösningar inom ett arbets- eller studieområde på minst ett främmande språk, 4. den studerande uppfyller följande	13 § <i>Inom yrkeshögskolan får bara de examina avläggas som anges i bilaga 1 till denna förordning (examensordningen).</i> <i>I examensordningen anges det vilka examina och vilka krav som ska uppfyllas för en viss examen (examensbeskrivning).</i> <i>Myndigheten för yrkeshögskolan får pröva om det föreligger särskilda skäl att en utbildning får avslutas med examen utan att utbildningen omfattar lärande i arbete på en arbetsplats.</i>

krav på kompetenser: kan självständigt behandla innehåll i ett arbets- eller studieområde som leder till vidare lärande och professionell utveckling, kan övervaka arbets- eller studieverksamhet samt slutföra förelagda projekt, 5. utbildningen omfattar minst 200 yrkeshögskolepoäng, och 6. den studerande inom ramen för kursfordringarna har fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).	
--	--

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
14 § En utbildning får avslutas med en kvalificerad yrkeshögskoleexamen, om 1. den studerande har fullgjort vad som krävs för att få lägst betyget Godkänt på alla kurser som ingår i utbildningen, 2. den studerande uppfyller följande krav på kunskaper: avancerade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde, insikt i områdets etablerade metoder för kunskapsutveckling, djup kunskap inom någon del av området samt orientering i områdets aktuella forsknings- och utvecklingsfrågor, 3. den studerande uppfyller följande krav på färdigheter: kan identifiera, formulera, analysera, lösa problem och utföra komplexa uppgifter samt kan kommunicera åtaganden och lösningar inom arbets- eller studieområdet i såväl nationella som internationella sammanhang, 4. den studerande uppfyller följande krav på kompetenser: kan värdera information och metoder inom arbets- eller studieområdet med hänsyn till relevanta sociala, etiska och vetenskapliga aspekter, kan tillämpa specialiserad kunskap för utveckling inom arbets- eller studieområdet samt ta ansvar för ledning av individers och grupper utveckling i arbetet, 5. utbildningen omfattar minst 400 yrkeshögskolepoäng, 6. minst en fjärdedel av utbildningstiden består av lärande i arbete på en arbetsplats, och	<i>Upphör att gälla.</i>

7. den studerande inom ramen för kursfordringarna har fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).	
---	--

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
14 a § Myndigheten för yrkeshögskolan får, utöver vad som framgår av 8 §, meddela ytterligare föreskrifter om vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som ska ha uppnåtts vid utbildningens slut för att utbildningen ska få avslutas med en yrkeshögskoleexamen enligt 13 § eller en kvalificerad yrkeshögskoleexamen enligt 14 §.	14 a § Myndigheten för yrkeshögskolan får, utöver vad som framgår av 8 §, meddela ytterligare föreskrifter om vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som ska ha uppnåtts vid utbildningens slut för att utbildningen ska få avslutas med en <i>examen</i> enligt 13 §.

Övergångsbestämmelser

1. *Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.*
2. *Äldre bestämmelser gäller för beslut om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan som meddelats före ikraftträdandet.*
3. *Äldre bestämmelser gäller för ansökningar om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan som inkommit till Myndigheten för yrkeshögskolan före ikraftträdandet.*

Föreslagen lydelse

Bilaga 1

EXAMENSORDNING

1. Innehåll

I denna bilaga anges det enligt vad som sägs i 2 kap 13 §,

1. *vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan, och*
2. *vilka krav som ska uppfyllas för respektive examen (examensbeskrivning).*

2. Förteckning över examina

Yrkeshögskoleexamen

Kvalificerad yrkeshögskoleexamen

Yrkeshögskoleexamen

Omfattning

Utbildningar som omfattar minst 200 yrkeshögskolepoäng får avslutas med en yrkeshögskoleexamen om den studerande fullgjort samtliga kursfordringar med lägst betyget Godkänt.

Mål

Kunskaper

För yrkeshögskoleexamen ska den studerande ha

- *praktisk och erfarenhetsbaserad specialiserad kunskap från yrkesområdet.*

Färdigheter

För yrkeshögskoleexamen ska den studerande kunna

- *lösa sammansatta problem och arbetsuppgifter inom yrkesområdet,*
- *välja och använda relevanta metoder, verktyg och tekniker för att planera och utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom yrkesområdet,*
- *tillämpa relevanta kvalitetskriterier inom yrkesområdet,*
- *samarbeta och kommunicera i situationer som krävs för yrkesutövningen.*

Kompetenser

För yrkeshögskoleexamen ska den studerande kunna

- *ansvara för kvalificerade arbetsuppgifter inom yrkesområdet,*
- *självständigt utvärdera resultat och erfarenheter som leder till lärande och utveckling inom yrkesområdet.*

Lärande i arbete

Minst en fjärdedel av utbildningstiden ska bestå av lärande i arbete på en arbetsplats.

Självständigt arbete (examensarbete)

För yrkeshögskoleexamen ska den studerande inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) inom utbildningens inriktning.

Kvalificerad yrkeshögskoleexamen

Omfattning

Utbildningar som omfattar minst 400 yrkeshögskolepoäng får avslutas med en kvalificerad yrkeshögskoleexamen om den studerande fullgjort samtliga kursfordringar med lägst betyget Godkänt.

Mål

Kunskaper

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska den studerande ha

- *praktisk och erfarenhetsbaserad avancerad kunskap från yrkesområdet.*

Färdigheter

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska den studerande kunna

- *analysera och formulera problem och lösningar inom yrkesområdet,*

- *planera, genomföra och utvärdera komplexa arbetsuppgifter inom yrkesområdet,*
- *utveckla och utforma arbetsinnehåll, varor eller tjänster med hänsyn till relevanta krav för yrkesområdet,*
- *samarbeta och kommunicera i situationer som krävs för verksamheten.*

Kompetenser

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska den studerande kunna

- *ansvara för resultat inom en komplex eller specialiserad verksamhet,*
- *ansvara för utveckling, av kompetens eller verksamhet, med hänsyn till relevanta kvalitetsaspekter.*

Lärande i arbete

Minst en fjärdedel av utbildningstiden ska bestå av lärande i arbete på en arbetsplats.

Självständigt arbete (examensarbete)

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska den studerande inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) inom utbildningens inriktning.

2 Inledning

2.1 Uppdraget

Regeringen har den 20 oktober 2021 uppdragit¹ åt Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) att föreslå reviderade krav för yrkeshögskolans två examina, yrkeshögskoleexamen och kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Myndigheten ska lämna nödvändiga författningsförslag.

Enligt uppdraget ska MYH föreslå examenskrav som fortsatt utgår från de kunskaper, färdigheter och kompetenser som anges i bilaga 1 förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande och som samtidigt fortsatt tar hänsyn till yrkeshögskolans specifika karaktär. De föreslagna kraven ska vara gemensamma för alla utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen respektive en kvalificerad yrkeshögskoleexamen och uttryckas så att de ger utrymme för en viss variation mellan utbildningar. Examenskraven ska också bidra till att säkerställa legitimitet och kvalitet för yrkeshögskolan.

I uppdraget ingår vidare att samråda med den utredning² om framtidens yrkeshögskola som regeringen har tillsatt, att hämta in synpunkter från Statens skolverk och Universitetskanslersämbetet samt att löpande informera Regeringskansliet om arbetets fortskridande.

2.2 Avgränsning

Det ingår inte i uppdraget att göra överväganden om längden på utbildningarna.

2.3 Metod och genomförande

Förslaget har beretts av en arbetsgrupp som har förankrat arbetet genom dialog med berörda enheter inom myndigheten. Under arbetets gång har handläggare gått igenom ansökningar till ett antal idag beviljade yrkeshögskoleutbildningar mot utkast till förslaget. Dessa utbildningar är utvalda för att representera den bredd av yrken som yrkeshögskolan idag bedrivs mot. Syftet med denna genomgång är att belysa om kraven för yrkeshögskoleexamen respektive kvalificerad yrkeshögskoleexamen är adekvata för den nivå de anger och om de föreslagna kraven är tillräckligt flexibla för att undvika inlåsningseffekter för enskilda utbildningar.

2.4 Samråd

Under beredningen har myndigheten samrått med ansvarig utredare för Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (dir 2021:88), inhämtat synpunkter från Statens skolverk och Universitetskanslersämbetet samt fört dialog med det forskningsråd³ som är knutet till MYH.

3 Bakgrund

Fram till 2016 reglerades inte kraven på läranderesultat för examina inom yrkeshögskolan. Kraven för att avsluta en yrkesutbildning med en examen enligt 2 kap. 13 och 14 §§ förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF) var enbart en prövning av om kursfordringarna fullgjorts med minst betyget Godkänt och att utbildningarna

¹ Beslut U2018/1764 (delvis), U2020/00887 (delvis), samt U2021/04149.

² Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar, regeringens direktiv 2021:88.

³ Myndighetens forskningsråd inrättades av generaldirektören 2019 (MYH2019/4558).

omfattade minst 200 yrkeshögskolepoäng för yrkeshögskoleexamen och minst 400 yrkeshögskolepoäng för kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

Den 1 oktober 2015 trädde förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande (SeQFF) i kraft. Syftet med referensramen är att underlätta jämförelser nationellt och internationellt av vilka nivåer kvalifikationer motsvarar i fråga om kunskaper, färdigheter och kompetenser⁴ för att därigenom främja livslångt lärande och förbättra anställningsbarhet, rörlighet och social integration för arbetstagare och studerande inom EU.

I SeQFF:s bilaga 2 anges nivåer på de kvalifikationer vars resultat av lärande är författningsreglerade. För att yrkeshögskolans två examina också skulle kunna omfattas av förordningens bilaga 2 krävdes att dessa två examinas läranderesultat reglerades i en författning.

För att möjliggöra att examina från yrkeshögskolan skulle vara författningsreglerade och direkt omfattas av SeQFF:s bilaga 2, fördes de nivåbeskrivningar⁵ för kunskaper, färdigheter och kompetenser som finns i bilaga 1 SeQFF in som krav på läranderesultat för kunskaper, färdigheter och kompetenser i 2 kap. 13 respektive 14 §§ YHF. Regleringen trädde i kraft den 1 februari 2016.

Den 3 mars 2020 skickade Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) in en hemställan⁶ till regeringen om ändringar i YHF. Bland annat begärde MYH en ändring av kraven i 2 kap. 13 och 14 §§ YHF. Som skäl för den begärda ändringen anförde MYH att examenskraven rörande läranderesultat för kunskaper, färdigheter och kompetenser som införts var alltför oflexibla i förhållande till yrkeshögskolans bredd av utbildningar. Särskilt visade detta sig i att andelen utbildningar som kan leda till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen drastiskt minskade efter införandet. MYH menade att det finns en överhängande risk för en begränsande effekt i förhållande till de mål som ska karaktärisera en yrkeshögskoleutbildning enligt 6 § i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan (YHL).

Av 3 § SeQFF framgår att en kvalifikation ska anses motsvara den nivå i referensramen (bilaga 1 SeQFF) som bäst överensstämmer med de kunskaper, färdigheter och kompetenser som kvalifikationen representerar – principen om best fit. Som 2 kap. 13 och 14 §§ YHF utformades anser MYH att kraven på kunskaper, färdigheter och kompetenser som en studerande ska uppfylla för att få avsluta utbildningen med en yrkeshögskole- eller kvalificerad yrkeshögskoleexamen blivit alltför hårt styrda. Istället för best fit infördes krav på full fit⁷ till skillnad mot kraven för övriga utbildningsformer i det formella utbildningssystemet, vilka är utformade enligt principen om best fit.

Även regeringen gör nu bedömningen att det finns anledning att revidera examenskraven i yrkeshögskolan så att de blir mer ändamålsenliga. Examenskraven i förordningen om yrkeshögskolan ska återspegla de nivåbeskrivningar för kunskaper, färdigheter och kompetenser som föreskrivs för nivå 5 respektive nivå 6 i referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande i bilaga 1 SeQFF. Samtidigt bör kraven fortsatt spegla yrkeshögskolans särart och karaktär. Utbildningar inom yrkeshögskolan leder till många olika yrken och kompetenser. Därför måste examenskraven också medge viss flexibilitet.

⁴ Av 2 § SeQFF framgår att med läranderesultat avses kunskaper, färdigheter och kompetenser. MYH har i en hemställan till regeringen, dnr MYH 2021/6843, begärt att rubriceringen av referensramens nivåbeskrivning för kompetens ändras till ansvar och självständighet.

⁵ Nivå 5 för yrkeshögskoleexamen respektive nivå 6 för kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

⁶ Dnr MYH 2019/5384 (Regeringens dnr U2020/00887).

⁷ Principen om best fit ska ses i relation till begreppet full fit. Full fit innebär att kvalifikationers resultat av lärande ska överensstämma helt med deskriptorerna på en bestämd SeQF-nivå. Om full fit inte föreligger ska en helhetsbedömning av kvalifikationens läranderesultat göras så att den nivå som bäst motsvarar SeQF-nivåbeskrivningar väljs, MYH 2019/5384.

4 Yrkeshögskolan

Eftergymnasiala utbildningar i yrkeshögskolan ska komma till stånd och utvecklas för att det finns ett behov av bestämda kvalifikationer och kompetenser för produktion av varor och tjänster, 1 § YHL.

4.1 Yrkeshögskolans särart och karaktär

Av regeringens proposition 2008/09:68 s. 28 f framgår att det yrkeskunnande som yrkeshögskolan ska stå för måste definieras i samverkan med arbetslivet. Därför ska arbetslivet ha ett avgörande inflytande över innehållet i yrkeshögskoleutbildningarna. En yrkesutbildning ska tydligt knytas till konkret yrkesutövning.

En utbildning inom yrkeshögskolan ska präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring, utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare samt bidra till att bryta traditioner i fråga om könsbundna utbildnings- och yrkesval, 6 § 3–5 YHL.

En utbildning inom yrkeshögskolan ska ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet, 6 § 2 YHL.

4.2 Arbetslivets medverkan

Av förarbetena framgår att yrkeshögskolan bör vara en utbildningsväg som tar sin utgångspunkt i att skapa möjlighet för individer att skaffa sig kvalifikationer och kompetenser som efterfrågas i arbetslivet. Utbildningarna i yrkeshögskolan ska komma till stånd och utvecklas för att det finns ett behov av bestämda kvalifikationer och kompetenser för produktion av varor och tjänster. Arbetslivet bör därför ha ett avgörande inflytande över innehållet i yrkeshögskoleutbildningarna så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås, och utbildningarna ska utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare. Arbetslivets inflytande är viktigt också mot bakgrund av de snabba förändringarna på arbetsmarknaden, som medför ett ständigt behov av nya eller förändrade kvalifikationer och kompetenser. Yrkeshögskoleutbildning måste följaktligen i hög grad vara situationsbunden. De uppgifter som den studerande bör bli kvalificerad att utföra kräver att olika former av kunskap utvecklas och tillämpas samtidigt. Yrkeshögskolans utbildningar bör därför genomföras med en del av utbildningstiden förlagd till en eller flera arbetsplatser eller på annat sätt genomföras med stark arbetslivsintegration, regeringens proposition 2008/09:68 s.28 f.

4.3 Yrkeshögskolans avgränsning mot högskolan

En utbildning inom yrkeshögskolan ska ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås, 6 § 1 YHL. En utbildning får inte ingå i yrkeshögskolan om behovet av arbetskraft i arbetslivet tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller om utbildningen kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, 1 kap. 3 § YHF.

Av regeringens proposition 2008/09:68 s. 31 framgår att utbildningarna inom yrkeshögskolan i hög grad bör baseras på kunskaper, färdigheter och erfarenheter som genereras och utvecklas i produktionen av varor och tjänster. Detta utgör också en av kärnpunkterna vid avgränsningen mellan högskoleutbildning och yrkeshögskoleutbildning. Dessa kunskaper, färdigheter och erfarenheter är inte alltid systematiskt dokumenterade, men det betyder inte att de inte tål reflektion och analys. Det saknas ofta en traditionell vetenskaplig grund för sådan kunskap. Kunskapen har utvecklats i olika produktionsmiljöer och bör enligt regeringen vidareutvecklas där. Inte sällan handlar det om kunskap som en gång vunnits genom forskning och som

vidareutvecklats i praktisk tillämpning. Anknytningen till vetenskap och forskning är alltså mer indirekt och har mer formen av tillämpning av resultat av vetenskap och forskning i produktionen. För att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan bör det dock finnas en sådan anknytning.

Yrkeshögskolans utbildningar bedrivs, som beskrivits ovan i avsnitt 4.2, i nära samverkan med företag och organisationer. Det innebär att utbildningarnas innehåll utvecklas i takt med att arbetslivets krav förändras. Detta får till följd att utbildningar generellt har kortare planeringshorisont och varaktighet än program som ges inom högskolan.

4.4 Yrkeshögskolans bredd

Yrkeshögskoleutbildningar finns inom många utbildningsområden. Sammantaget avslutades 1 045 omgångar med slutår 2021 inom nedan utbildningsområden:

- Data och it
- Ekonomi, administration och försäljning
- Friskvård och kroppsvård
- Hotell, restaurang och turism
- Hälso- och sjukvård samt socialt arbete
- Journalistik och information
- Juridik
- Kultur, media och design
- Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske
- Pedagogik och undervisning
- Samhällsbyggnad och byggteknik
- Säkerhetstjänster
- Teknik och tillverkning
- Transporttjänster

5 Examina inom yrkeshögskolan

En utbildning inom yrkeshögskolan får avslutas med en yrkeshögskoleexamen eller en kvalificerad yrkeshögskoleexamen, 2 kap. 13 och 14 §§ YHF, förutsatt att examenskraven för respektive examina är uppfyllda. Examenskraven ska bidra till att säkerställa yrkeshögskolans legitimitet och kvalitet samt den examinerades kompetensnivå, samtidigt som nödvändig flexibilitet utifrån det breda och varierande spektrumet av yrkeshögskoleutbildning medges.

För att en utbildning ska få avslutas med en yrkeshögskole- respektive kvalificerad yrkeshögskoleexamen krävs det förutom att kraven på läranderesultat för kunskaper, färdigheter och kompetenser uppnåtts, också att den studerande fått lägst betyget Godkänt på alla kurser som ingår i utbildningen, att utbildningen omfattar minst ett antal yrkeshögskolepoäng (200 YH-poäng för yrkeshögskoleexamen respektive 400 YH-poäng för kvalificerad yrkeshögskoleexamen), samt att den studerande inom ramen för kursfordringarna fullgjort ett självständigt arbete. För en kvalificerad yrkesexamen krävs också att minst en fjärdedel av utbildningstiden varit LIA på en arbetsplats.

5.1 Läranderesultat i yrkeshögskolans examina

En utbildning inom yrkeshögskolan bör normalt ge en specialiserad utbildning med inriktning mot ett definierat yrkesområde och vara grundad på faktiskt definierade behov på kort sikt, regeringens proposition 2008/09:68, s.20. Inom yrkeshögskolan har utveckling av färdigheter en central roll. För en kvalificerad yrkeshögskoleutbildning bör

fokus utöver färdigheter också vara på förståelse- och förtrogenhetskunskap, SOU 2008:29 s.91.

Som påtalats ovan i avsnitt 3.2 handlar formen för kunskap inom yrkeshögskolan till stor del om tillämpning av resultat av forskning och vetenskap som vidareutvecklats i praktisk tillämpning, se också regeringens proposition 2008/09:68 s. 31.

För att på ett tydligare sätt återspegla yrkeshögskolans karaktär och särart, samtidigt som viss flexibilitet medges, har MYH gjort en översyn av examenskraven avseende läranderesultat för kunskaper, färdigheter och kompetenser. MYH föreslår att kunskaper ges en tydligare riktning av att kunskap tillämpas samtidigt som läranderesultatet för färdigheter betonas. Krav för kunskaper ligger därmed till grund för de färdigheter och kompetenser som efterfrågas i arbetslivet men förslaget speglar också den nivå som respektive examen är refererad till i referensramen. Sammantaget förstärks därmed yrkeshögskolans särart och karaktär. Vidare föreslås krav för kompetenser som bärare av nivån för respektive examen.

För yrkeshögskoleexamen betonar förslaget tillämpningen av kunskaper för att lösa problem och arbetsuppgifter genom att bruka relevanta metoder, verktyg och tekniker i enlighet med för yrkesområdet gällande kvalitetskriterier. Därtill förväntas den studerande kunna samarbeta och kommunicera i situationer som krävs för yrkesutövningen. För en yrkeshögskoleexamen krävs förmågan att kunna utvärdera erfarenheter och resultat, men också att lära och utvecklas av detta.

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ökar graden av komplexitet så att den studerande föreslås tillämpa kunskaperna mer analytiskt för att formulera problem och lösningar, utifrån hantering av produkter och tjänster. Vidare betonas den studerandes förmåga att samarbeta och kommunicera utifrån den verksamhet som utbildningen avser. I samband med införandet av nuvarande regelverk minskade antalet kvalificerade yrkesutbildningar kraftigt. Genom att den nu föreslagna examensbeskrivningen syftar till att vara mer i linje med yrkeshögskolans särart och därmed bidra till en högre relevans för arbetslivet kan de nu föreslagna läranderesultatet för kunskap, färdigheter och kompetenser eventuellt bidra till en ökning av andelen kvalificerade yrkeshögskoleutbildningar och därmed kvalificerade yrkeshögskoleexamina.

5.1.1 Yrkesområde ersätter arbets- eller studieområde

Nuvarande reglering motsvarar helt nivåbeskrivningarna i bilaga 1 SeQFF som syftar till att passa en bredd av kvalifikationer och därmed anger att nivåbeskrivningarna gäller ett arbets- eller studieområde. Myndighetens bedömning är att kunskaper, färdigheter och kompetenser inom ett yrkesområde tydligare speglar yrkeshögskolans särart och karaktär. Användning av yrkesområde används sedan tidigare i 12 § YHL, för att beskriva den kompetens och de förutsättningar som krävs av en utbildningsanordnare för att anordna en utbildning inom yrkeshögskolan samt i 1 kap. 3 § 1b YHF avseende kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde. Det faller sig därför naturligt att även i förhållande till examensbeskrivningen använda yrkesområdet som utgångspunkt för att formulera krav på kunskaper, färdigheter och kompetenser. MYH föreslår att arbets- eller studieområde som används i nuvarande reglering 2 kap. 13 och 14 §§ YHF ersätts med yrkesområde. För kvalificerad yrkeshögskoleexamen föreslår MYH att yrkesområdet i vissa fall utvidgas till verksamhetsområde. Begreppet visar att den avancerade kunskapen inom ett yrkesområde också inkluderar kunskaper om angränsande yrkesområden, vilket vidgar den studerandes möjligheter att tillämpa förvärvade färdigheter och ökar möjligheter för självständighet och ansvarstagande.

5.1.2 Kommunikation på främmande språk och arbetsledning

Av 2 kap. 13 och 14 §§ YHF följer att den studerande ska kunna kommunicera på minst ett främmande språk för att få en examen och av 2 kap. 14 § YHF följer att den studerande ska kunna "ta ansvar för ledning av individers och grupper utveckling i

arbetet", ett specifikt krav för kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Dessa båda specifika krav motverkar den flexibilitet som krävs för att kunna tillhandahålla en bredd av yrkeshögskoleutbildningar och MYH föreslår att dessa tas bort som generella krav.

Kommunikation på främmande språk eller krav på ledningsansvar är inte avgörande för att nå yrkeskunnande för den bredd av yrkesroller som yrkeshögskolans utbildningar kan leda till. För det fall en utbildnings mål i sig kräver kompetens att kommunicera på främmande språk eller att utöva ledningsansvar framgår det av kursfordringarna för den individuella utbildningen och omhändertas på så sätt. Av 3 kap. 1 § YHF följer även att den sökande måste uppfylla kraven på grundläggande behörighet för att komma in på en yrkeshögskoleutbildning. Den som har avlagt en gymnasieexamen eller motsvarande har därmed lägst betyget godkänt i kursen engelska 5 eller högre. I och med detta bör kravet på främmande språk redan vara uppfyllt och det saknas skäl att läranderesultatet för en examen inom yrkeshögskolan omfattar ytterligare krav avseende främmande språk.

MYH föreslår följande krav för läranderesultat för yrkeshögskoleexamen respektive kvalificerad yrkeshögskoleexamen. Kraven bedöms vara de mest centrala och kvalitetskritiska för att säkerställa att den studerande besitter de kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för att utföra arbetsuppgifterna inom yrkesområdet.

	Kunskaper <i>För examen ska den studerande ha</i>	Färdigheter <i>För examen ska den studerande kunna</i>	Kompetenser <i>För examen ska den studerande kunna</i>
Yrkeshögskole-examen (motsvarande SeQF nivå 5)	praktisk och erfarenhetsbaserad specialiserad kunskap från yrkesområdet.	lösa sammansatta problem och arbetsuppgifter inom yrkesområdet, välja och använda relevanta metoder, verktyg och tekniker för att planera och utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom yrkesområdet, tillämpa relevanta kvalitetskriterier inom yrkesområdet, samarbeta och kommunicera i situationer som krävs för yrkesutövningen.	ansvara för kvalificerade arbetsuppgifter inom yrkesområdet, självständigt utvärdera resultat och erfarenheter som leder till lärande och utveckling inom yrkesområdet.
Kvalificerad yrkeshögskole-examen (motsvarande SeQF nivå 6)	praktisk och erfarenhetsbaserad avancerad kunskap från yrkesområdet.	analysera och formulera problem och lösningar inom yrkesområdet, planera, genomföra och utvärdera komplexa arbetsuppgifter inom yrkesområdet, utveckla och utforma arbetsinnehåll, varor eller tjänster med hänsyn till relevanta krav för yrkesområdet, samarbeta och kommunicera i situationer som krävs för verksamheten.	ansvara för resultat inom en komplex eller specialiserad verksamhet, ansvara för utveckling, av kompetens eller verksamhet, med hänsyn till relevanta kvalitetsaspekter.

5.2 Lärande i arbete, LIA

Av förarbetena framgår att yrkeshögskolan bör vara en utbildningsväg som tar sin utgångspunkt i att skapa möjlighet för individer att skaffa sig kvalifikationer och kompetenser som efterfrågas i arbetslivet, regeringens proposition 2008/09:68 s.29. De situationer som krävs för att en studerande ska utveckla det nödvändiga yrkeskunnandet kan sällan i hela sin komplexitet återskapas i utbildningslokaler. LIA⁸ ska därför genom möjlighet till lärande i autentiska miljöer tillsammans med övrig undervisning skapa en helhet i utbildningen som gör att kvalificerad kompetens kan utvecklas.

⁸ För lärarstuderande på universitet och högskola motsvaras LIA av verksamhetsförlagd utbildning (VFU). VFU är kurser som genomförs på förskolor och skolor. VFU-kurserna är obligatoriska och omfattar totalt 30 högskolepoäng och är fördelade på tre till fem kurser.

Den studerande får genom LIA också möjlighet till arbetsintegrerat lärande som erbjuder träning i att planera, genomföra, dokumentera, utvärdera och utveckla produkter och verksamhet inom det yrkesområde som utbildningen avser. Yrkeshögskolans utbildningar genomförs därför med en del av utbildningstiden förlagd till en eller flera arbetsplatser eller på annat sätt med stark arbetslivsintegration.

Hela 94 procent av alla pågående utbildningar i yrkeshögskolan leder till en yrkeshögskoleexamen. Enligt nuvarande reglering krävs inte att utbildningen ska omfatta LIA. Likväl omfattas över 97 procent av dessa utbildningar i dagsläget av LIA.

Av regeringens proposition 2008/09:68 s.42 framgår att det i samband med övergången till yrkeshögskolan fanns vissa eftergymnasiala yrkesutbildningar som inte krävde mer än ett års studier för att fullföljas. Dessa utbildningar omfattas dock ofta av yrkeserfarenhet som behörighetskrav för att kunna påbörjas. Med hänsyn till dessa yrkesutbildningar ansågs det inte vara nödvändigt eller lämpligt att införa tvingande krav på LIA.

Enligt 2 kap. 13 och 14 §§ YHF får en utbildning avslutas med en examen om samtliga krav och förutsättningar är uppfyllda. Utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv är det viktigt att kraven och förutsättningar för att nå en examen inte bara är förutsägbara utan också är lika för alla studerande. En examen ska baseras på lika krav. Även om en hög andel utbildningar idag omfattas av LIA kan två utbildningar med samma namn hos olika eller till och med samma utbildningsanordnare avslutas med en examen med LIA och en utan LIA.

MYH anser att möjligheten till LIA genomsyrar yrkeshögskolans karaktär och särart, vilket också återspeglas i det faktum att över 97 procent av utbildningarna som leder till yrkeshögskoleexamen har LIA om än i varierande omfattning. För att tydliggöra vikten av att den studerande ska få möjlighet att nå färdigheter och kompetenser som är till nytta för arbetslivet och därmed stärka kopplingen mellan en yrkeshögskoleutbildning och arbetslivet föreslår MYH att det införs ett krav på 25 procent LIA även för utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen. Med detta säkerställs att förutsättningarna för de utbildningar som leder till en examen baseras på lika villkor.

MYH är medveten om att det för vissa utbildningar som till exempel har krav på yrkeserfarenhet för att vara behörig att söka densamma finns skäl att kunna göra undantag från LIA. Myndigheten föreslår därför att det införs en möjlighet för myndigheten att pröva om det föreligger särskilda skäl att en utbildning får avslutas med en examen utan att utbildningen omfattar LIA. En sådan möjlighet bör enligt MYH inte bara avse utbildningar som kan avslutas med en yrkeshögskoleexamen utan även en utbildning som kan avslutas med en kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

För det fall MYH har gjort en sådan prövning i samband med en ansökan om att en utbildning som kan leda till en yrkeshögskole- eller kvalificerad yrkeshögskoleexamen får ingå i yrkeshögskolan och kommit fram till att det föreligger särskilda skäl för en sådan ordning föreslår myndigheten att detta ska framgå av myndighetens beslut enligt 1 kap. 5 § YHF.

MYH föreslår att det införs ett krav på 25 procent LIA även för utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen, att det införs en möjlighet för myndigheten att pröva om det föreligger särskilda skäl att en utbildning får avslutas med en examen utan att utbildningen omfattar LIA, samt att om det finns särskilda skäl för att en utbildning som leder till en examen inom yrkeshögskolan inte behöver omfattas av LIA ska det framgå av myndighetens beslut om en utbildning får ingå i yrkeshögskolan.

5.3 Tillgodoräknande – rörlighet mellan yrkeshögskolan och högskolan

I rapporten *Ökad rörlighet mellan yrkeshögskoleutbildning och högskoleutbildning*⁹ redovisas resultatet av en utredning som initierats av Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och MYH med syfte att utforska möjligheter och hinder för att öka rörligheten mellan yrkeshögskola och högre utbildning och att minska återvändsgränderna mellan systemen.

Av samma rapport framgår att ingen av yrkeshögskolans två examina ger behörighet till någon påbyggnadsutbildning på högre nivå. Vidare framgår att endast ett hundratal tillgodoräknanden sker per år mellan yrkeshögskolan och högskolan. Skälen till det anges i rapporten bero på bland annat bristande förtroende mellan systemen. För att förtroendet mellan systemen ska öka föreslås i rapporten att skillnaden mellan systemen ska bli tydliga och lätta att kommunicera samt att de båda systemen tillsammans bildar ett konsekvent och begripligt examenssystem.

För att skillnaden mellan systemen i formell mening ska bli tydligare och lättare att kommunicera föreslår MYH därför att det införs en examensordning och en examensbeskrivning liknande den examensordning och examensbeskrivning som finns i högskoleförordningen (1993:100).

Examensordningen anger de examina som får avläggas inom yrkeshögskolan och examensbeskrivningen anger vilka krav som ska vara uppfyllda för respektive examen och införs i en särskild bilaga till YHF.

6 Examensordning och examensbeskrivning

MYH föreslår ovan i avsnitt 5.1 att krav för kunskaper, färdigheter och kompetenser revideras, i avsnitt 5.2 att det införs krav på LIA för en yrkeshögskoleexamen och i avsnitt 5.3 att en examensordning med en examensbeskrivning införs.

I och med att en examensordning och en examensbeskrivning införs föreslår MYH att 2 kap. 13 § YHF anger att bara de examina som anges i bilagan får avläggas inom yrkeshögskolan och att det av examensordningen framgår vilka examina som får avläggas samt att kraven som ska vara uppfyllda för en viss examen framgår av examensbeskrivningen.

MYH föreslår därför också som en följd av ovan att 2 kap. 14 § YHF upphör att gälla.

6.1 Examensordning

MYH föreslår att yrkeshögskolans examensordning utformas på liknande sätt som den för högskolan, se bilaga 1 högskoleförordningen (1993:100), som en bilaga till YHF.

Bilagan ska kallas Examensordning. Av examensordningens första punkt framgår innehållet i bilagan, det vill säga vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan och att kraven som ska uppfyllas för respektive examen finns i examensbeskrivningen. Examensordningens andra punkt är examensbeskrivningen.

6.2 Examensbeskrivning

MYH föreslår följande examensbeskrivning för yrkeshögskoleexamen respektive kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

⁹ Hansbo A, Land M, Alberius L (2019). *Ökad rörlighet mellan yrkeshögskoleutbildning och högskoleutbildning*, dnr MYH 2018/3838 SUHF 0040-18, ISBN: 987-91-88618-68-6.

6.2.1 Yrkeshögskoleexamen

Omfattning

Utbildningar som omfattar minst 200 yrkeshögskolepoäng får avslutas med en yrkeshögskoleexamen om den studerande fullgjort samtliga kursfordringar med lägst betyget Godkänt.

Mål

Kunskaper

För yrkeshögskoleexamen ska den studerande ha

- praktisk och erfarenhetsbaserad specialiserad kunskap från yrkesområdet.

Färdigheter

För yrkeshögskoleexamen ska den studerande kunna

- lösa sammansatta problem och arbetsuppgifter inom yrkesområdet,
- välja och använda relevanta metoder, verktyg och tekniker för att planera och utföra kvalificerade arbetsuppgifter inom yrkesområdet,
- tillämpa relevanta kvalitetskriterier inom yrkesområdet,
- samarbeta och kommunicera i situationer som krävs för yrkesutövningen.

Kompetenser

För yrkeshögskoleexamen ska den studerande kunna

- ansvara för kvalificerade arbetsuppgifter inom yrkesområdet,
- självständigt utvärdera resultat och erfarenheter som leder till lärande och utveckling inom yrkesområdet.

Lärande i arbete

Minst en fjärdedel av utbildningstiden ska bestå av lärande i arbete på en arbetsplats.

Självständigt arbete (examensarbete)

För yrkeshögskoleexamen ska den studerande inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) inom utbildningens inriktning.

6.2.2 Kvalificerad yrkeshögskoleexamen

Omfattning

Utbildningar som omfattar minst 400 yrkeshögskolepoäng får avslutas med en kvalificerad yrkeshögskoleexamen om den studerande fullgjort samtliga kursfordringar med lägst betyget Godkänt.

Mål

Kunskaper

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska den studerande ha

- praktisk och erfarenhetsbaserad avancerad kunskap från yrkesområdet.

Färdigheter

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska den studerande kunna

- analysera och formulera problem och lösningar inom yrkesområdet,
- planera, genomföra och utvärdera komplexa arbetsuppgifter inom yrkesområdet,
- utveckla och utforma arbetsinnehåll, varor eller tjänster med hänsyn till relevanta krav för yrkesområdet,
- samarbeta och kommunicera i situationer som krävs för verksamheten.

Kompetenser

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska den studerande kunna

- ansvara för resultat inom en komplex eller specialiserad verksamhet,

- ansvara för utveckling, av kompetens eller verksamhet, med hänsyn till relevanta kvalitetsaspekter.

Lärande i arbete

Minst en fjärdedel av utbildningstiden ska bestå av lärande i arbete på en arbetsplats.

Självständigt arbete (examensarbete)

För kvalificerad yrkeshögskoleexamen ska den studerande inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) inom utbildningens inriktning.

7 Övergångsbestämmelser

MYH utlyser under våren år x möjligheten för utbildningsanordnare att ansöka om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan och beslutar därefter år x+1 om vilka utbildningar som får ingå i yrkeshögskolan. Besluten omfattar upp till fem utbildningsomgångar. En utbildning som kan leda till en yrkeshögskoleexamen avser ett års studier och en utbildning som kan leda till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen avser två års studier. Förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024. Ansökningar som inkommit till MYH före den 1 januari 2024 bör, i och med att MYH meddelar beslut året efter det att ansökan inkommit till myndigheten och att besluten som MYH meddelar kan löpa över lång tid, omfattas av nu gällande bestämmelser. Det finns därför skäl att meddela övergångsbestämmelser.

MYH föreslår därför att förordningen träder i kraft den 1 januari 2024 och att äldre bestämmelser gäller för beslut om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan som meddelats före ikraftträdandet och ansökningar om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan som inkommit före ikraftträdandet.

8 Konsekvensutredning

8.1 Problem- och målformulering

Som 2 kap. 13 och 14 §§ YHF utformats bedömer MYH att examina inom yrkeshögskolan, är hårdare styrda med hänvisning till att kraven för examen ska uppfyllas i sin helhet. Detta skiljer också examina från yrkeshögskolan från övriga utbildningsformer i det formella utbildningssystemet vars examenskrav är utformade enligt principen om best fit, och examina utifrån det är inplacerade i bilaga 2 SeQFF.

Principen om best fit är viktig för nivåplacering av kvalifikationer då förutsättningarna för en examen medges en nödvändig flexibilitet. Om det fortsatt krävs fullständig överrensstämmelse mellan nivåbeskrivningarna i bilaga 1 SeQFF och läranderesultaten i examenskraven, är risken överhängande att en begränsande effekt uppstår i förhållande till de mål som ska karaktärisera en yrkeshögskoleutbildning enligt 6 § YHL.

MYH har därför fått i uppdrag att revidera examenskraven i yrkeshögskolan så att de blir mer ändamålsenliga. Examenskraven i YHF ska fortsatt återspegla de kunskaper, färdigheter och kompetenser som föreskrivs för nivå 5 respektive nivå 6 i referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande i bilaga 1 SeQFF. Samtidigt bör kraven fortsatt spegla yrkeshögskolans särart och karaktär. Utbildningar inom yrkeshögskolan leder till många olika yrken och kompetenser. Därför måste examenskraven också medge viss flexibilitet.

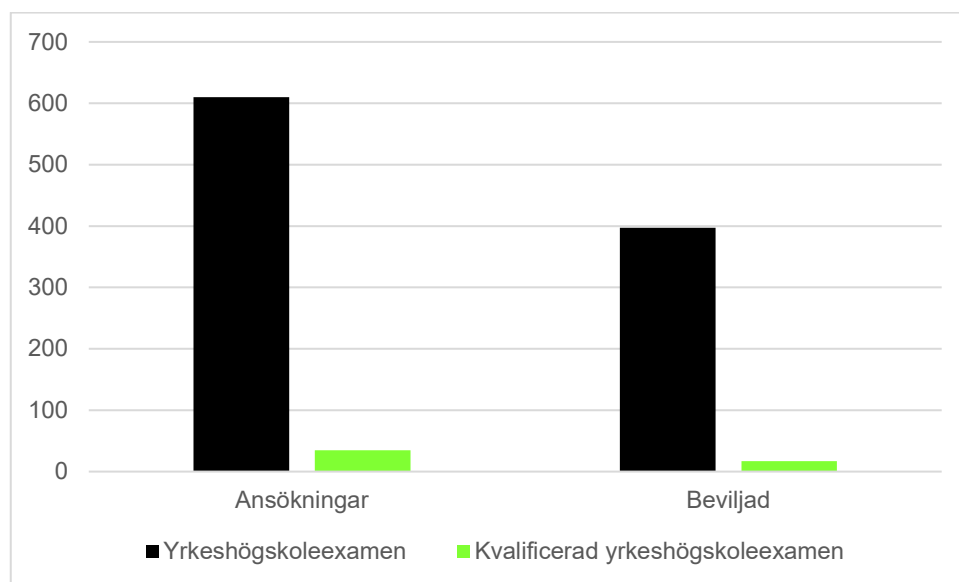
MYH förslag innebär dels att kraven revideras genom att de omformuleras för att vara tydligare, lättillgängligare och genom att vissa delkrav tas bort, dels att examenskraven anges i en särskild examensbeskrivning i en bilaga till YHF.

8.2 Branschbeskrivning

De som främst berörs av förslaget är de utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan som ansöker om att en utbildning som avslutas med examen ska ingå i yrkeshögskolan. Enligt 4 § lag (2009:128) om yrkeshögskolan får utbildningar inom yrkeshögskolan anordnas av statliga universitet och högskolor, andra statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer.

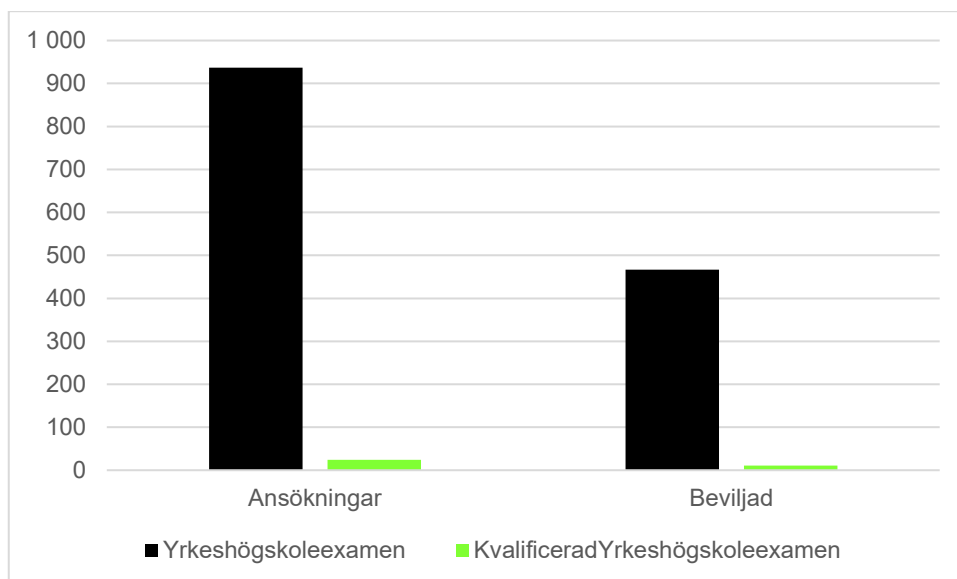
Utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan utgjordes under 2020 av 122 privata anordnare, 86 kommuner, 5 regioner och 2 högskolor. De privata anordnarna utgör 57 procent av samtliga anordnare och av yrkeshögskolans cirka 57 000 studerande går drygt 73 procent på utbildningar som anordnas av privata utbildningsanordnare. Preliminära uppgifter för 2021 visar att antalet privata utbildningsanordnare ökat till 128 och för regioner till 6, i övrigt är siffrorna oförändrade.

Figur 1 och figur 2 nedan visar fördelningen mellan ansökningar och beviljade utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen respektive en kvalificerad yrkeshögskoleexamen för beslutsåren 2020 och 2021.

Figur 1. Ansökningar om utbildningar som leder till yrkeshögskoleexamen respektive kvalificerad yrkeshögskoleexamen som inkom 2019 och beslutades 2020.

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan

Figur 2. Ansökningar om utbildningar som leder till yrkeshögskoleexamen respektive kvalificerad yrkeshögskoleexamen som inkom 2020 och beslutades 2021.

Källa: Myndigheten för yrkeshögskolan

8.3 Nollalternativet

I det fall det inte sker någon revidering av krav för kunskaper, färdigheter och kompetenser eller om övriga förslag inte införs, innebär det att nuvarande examenskrav även fortsatt ska gälla. Såsom examenskraven avseende läranderesultat för kunskaper, färdigheter och kompetenser i yrkeshögskolans båda examina är formulerade idag är de inte bara svåra att förstå, dessutom begränsas utbildningar från att leda till en examen inom yrkeshögskolan när arbetslivet inte ser behov av vissa av nuvarande krav. Examenskraven saknar den flexibilitet som krävs utifrån yrkeshögskolans bredd av utbildningar.

Förslaget att införa en examensordning och en examensbeskrivning är tänkt som en möjlighet att minska skillnaderna mellan högskolans examensbeskrivning och yrkeshögskolans examenskrav i syfte att öka möjligheterna för den studerande att kunna tillgodoräkna sig läranderesultat för kunskaper, färdigheter och kompetenser för progression mellan yrkeshögskolan och andra högstskolestudier. Görs inte föreslagna ändringen i den delen kommer sannolikt endast ett fåtal studerande fortsatt få möjlighet att tillgodoräkna sin utbildning för progression mellan utbildningsslagen.

8.4 Alternativa lösningar

En alternativ lösning är att i YHF föreskriva att den studerande ska uppnå de kunskaper, kompetenser och färdigheter som föreskrivits av MYH och att MYH därefter meddelar föreskrifter enligt 2 kap. 14a § YHF om vilka kunskaper, färdigheter och kompetenser som ska ha uppnåtts för att utbildningen ska få avslutas med en yrkeshögskole- eller kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

Dock blir sannolikt konsekvenserna av ett sådant alternativ att yrkeshögskolans båda examinas läranderesultat inte längre är författningsreglerade och därmed inte kan omfattas av bilaga 2 SeQFF.

8.5 Beskrivning av förslaget

MYH föreslår dels att examenskraven anges i en särskild examensbeskrivning, dels att läranderesultaten för kunskaper, färdigheter och kompetenser i 2 kap. 13 och 14 §§ YHF revideras genom att de omformuleras för att vara tydligare, lättillgängligare och genom att vissa delkrav tas bort.

8.5.1 Finansiering

Förslaget innebär inga kostnader för befintliga aktörer förutom en viss administrativ belastning vid införandet. MYH ser inget behov av att detta behöver finansieras på något särskilt sätt.

8.5.2 Överensstämmelse med EU-regler

Den 23 april 2008 beslutade Europaparlamentet och rådet en rekommendation om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Syftet med den europeiska referensramen är att främja livslångt lärande och förbättra anställbarhet, rörlighet och social integrering för arbetstagare och studerande inom EU och medlemsstaterna uppmuntras att införa nationella referensramar som kan kopplas till den europeiska referensramen.

Förslaget överensstämmer med de rekommendationer som lämnats av Europeiska kommissionen och uppfyller också de skyldigheter som följer på Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

8.5.3 Ekonomiska konsekvenser av förslaget

MYH:s förslag innebär inte några ekonomiska konsekvenser för utbildningsanordnare.

8.5.4 Annan påverkan på utbildningsanordnare

MYH:s förslag innebär inte annan påverkan på berörda utbildningsanordnare.

8.5.5 Särskild hänsyn till små utbildningsanordnare

MYH:s förslag innebär inte någon särskild påverkan på små utbildningsanordnare.

8.5.6 Konsekvenser för offentlig sektor

MYH:s förslag innebär inte några konsekvenser av förslaget för andra offentliga aktörer.

8.5.7 Miljömässiga konsekvenser

MYH:s förslag innebär inte några miljömässiga konsekvenser.

8.5.8 Sociala konsekvenser

MYH:s förslag innebär inte några sociala konsekvenser.

8.5.9 Ikraftträdande och informationsinsatser

MYH föreslår att ändringarna i förordningen träder i kraft den 1 januari 2024.

Vi bedömer att det finns behov av särskilda informationsinsatser till utbildningsanordnare. MYH avser att ta fram informationsmaterial och genom särskilda insatser via nyhetsbrev och myndighetens hemsida. MYH använder regelbundet webinarier som informationskanal.

8.5.10 Samråd

Inom ramen för detta arbete har MYH haft dialog med myndighetens forskningsråd, Skolverket och UKÄ samt med ansvarig utredare för Framtidens yrkeshögskola – stabil,

effektiv och hållbar (dir 2021:88). Dessa intressenter samt Almega – utbildningsföretagen och YHF, Yrkeshögskoleförbundet, har givits möjlighet att lämna yttranden på förslaget.

8.5.11 Kontaktpersoner

Kontaktperson för detta arbete på MYH är projektledare Kerstin Littke (kerstin.littke@myh.se) och projektägare Christer Bergqvist (christer.bergqvist@myh.se).

9 Författningskommentar

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan

1 kap. Utbildningar inom yrkeshögskolan

Beslut

5 § Beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan ska innehålla *följande* uppgifter

1. den tid beslutet avser,
2. högsta antal årsplatser,
3. utbildningens lokalisering,
4. om studerandeavgifter får tas ut,
5. om en kurs inom utbildningen får bedrivas som sådan kurs som avses i 2 kap. 6 §,

och

6. om en utbildning som leder till en examen enligt 2 kap. 13 § inte ska omfattas av lärande i arbete på en arbetsplats.

Till beslutet ska en utbildningsplan för utbildningen enligt 2 kap. 7 § denna förordning eller 6 § förordningen (2017:13) om behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan bifogas.

Paragrafen har ändrats. Utöver redaktionella ändringar innebär ändringen att en ny punkt 6 införs där det regleras att det ska framgå av ett beslut att en examen efter en utbildning som får ingå i yrkeshögskolan, om Myndigheten för yrkeshögskolan vid prövning kommit fram till att särskilda skäl föreligger, får avläggas utan lärande i arbete på en arbetsplats.

2 kap. Utbildningen

Utbildningsplan

7 § För varje utbildning ska det finnas en utbildningsplan. Av planen ska följande framgå:

1. den ansvariga utbildningsanordnaren och, i förekommande fall, övriga utbildningsanordnare,
2. utbildningens mål och inriktning samt den eller de kurser som ingår i utbildningen,
3. om undervisningen helt eller delvis bedrivs på engelska,
4. utbildningens omfattning, huvudsakliga uppläggning och organisation,
5. omfattningen av lärande i arbete på en arbetsplats, *i de fall utbildningen leder till en examen enligt 2 kap. 13 §, behöver omfattningen endast anges om den överstiger en fjärdedel,*
6. antalet timmar lärar- eller handledarledd verksamhet som utbildningen omfattar,
7. de krav på särskilda förkunskaper som ställs upp enligt 3 kap. 3 §,
8. de grunder som ska användas vid urval bland behöriga sökande till utbildningen,
9. de särskilda mål och krav som ska gälla för en examen om utbildningen kan få avslutas med en sådan, och
10. hur utbildningen ska kvalitetssäkras.

Myndigheten för yrkeshögskolan får meddela föreskrifter om utbildningsplanen.

Paragrafen har ändrats. Ändringen innebär att punkt 5 fått en ny lydelse. Av en utbildnings utbildningsplan ska omfattningen av lärande i arbete på en arbetsplats framgå förutsatt att utbildningen inte leder till en examen enligt 2 kap. 13 §.

Examen

13 § *Inom yrkeshögskolan får bara de examina avläggas som anges i bilaga 1 till denna förordning (examensordningen).*

I examensordningen anges det vilka examina som får avläggas och vilka krav som ska uppfyllas för en viss examen (examensbeskrivning).

Myndigheten för yrkeshögskolan får pröva om det föreligger särskilda skäl att en utbildning får avslutas med examen utan att utbildningen omfattar lärande i arbete på en arbetsplats.

Paragrafen har ändrats. Ändringen innebär att den gamla lydelsen tas bort helt och tre nya stycken införs. Det införs en examensordning och en examensbeskrivning till yrkeshögskolan i första stycket. Examensordningen och examensbeskrivningen införs i en särskild bilaga till förordningen.

Av andra stycket framgår att det i examensordningen anges vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan och i examensbeskrivningen anges vilka krav som ska vara uppfyllda för respektive examen.

Av tredje stycket framgår att Myndigheten för yrkeshögskolan får pröva om det föreligger särskilda skäl att en utbildning får avslutas med examen utan att utbildningen omfattar lärande i arbete på en arbetsplats.

14 § Paragrafen upphör att gälla.

Bilaga 1

I bilagan finns dels yrkeshögskolans examensordning där det framgår vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan, dels examensbeskrivning där det framgår vilka krav som ska vara uppfyllda för respektive examen som finns angiven i examensordningen.

Övergångsbestämmelser

1. *Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.*
2. *Äldre bestämmelser gäller för beslut om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan som meddelats före ikraftträdandet.*
3. *Äldre bestämmelser gäller för ansökningar om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan som inkommit till Myndigheten för yrkeshögskolan före ikraftträdandet.*

Enligt *punkt 1* träder förordningen i kraft den 1 januari 2024.

Bestämmelsen i *punkt 2* innebär att ändringarna i förordningen inte ska tillämpas på beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan som meddelats före ikraftträdandet.

Bestämmelsen i *punkt 3* innebär att ändringarna i förordningen inte ska tillämpas på ansökningar om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan som lämnats in till Myndigheten för yrkeshögskolan före ikraftträdandet.

Överväganden finns i avsnitt 7.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se